

Kuzey Amerika

Aylık Bülteni

EKİM 2018

Kuzey Amerika Bölgesi Son Dönem Gelişmeleri Yönetici Özeti

ABD’de her 4 yılda bir yapılan ara seçimler geride kaldı. Ara seçim isminin verilmesinin sebebi, mevcut başkanın görev süresinin tam ortasında bu seçimlerin yapılması. 6 Kasım tarihinde gerçekleştirilen seçimlerde, çift meclisli bir yasama organı olan ABD Kongresini oluşturan Temsilciler Meclisi üyeleri tamamını ve Senatonun ise üçte birini belirlemek için sandığa gidildi. Söz konusu seçimlerde Başkan seçilme dahi, Başkanın 2 yıl içerisinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin, seçmenler tarafından oylanıp oylanmadığının önemli bir göstergesi. 6 Kasım’da gerçekleştirilen seçimleri Başkan Trump önderliğindeki Cumhuriyetçiler 100 kişilik Senatodaki sandalye sayılarını 1 artırarak üstünlüklerini korusalar da, Temsilciler Meclisinde çoğunluğu demokratlar sağlamış oldu.

Temsilciler Meclisi başkanlığının demokratlara geçmesi iç politikada Başkan Trump’ın işini zorlaştıracaktır. Örneğin vergi politikası, Başkan Obama döneminde oluşturulan sağlık sigortasının eski haline getirilmesi ve göçmenlerle ilgili çıkarılacak yasalar kapsamında, Başkan Trump’ı zor günlerin beklediği değerlendirilebilir. Buna karşın Başkan Trump, dış politikada alacağı kararlar üzerindeki yetkilerini hala koruyor.

Seçimlerin hemen öncesinde ABD tarafından, İran’a karşı uygulanan yaptırımlar kapsamında kısmen muaf tutulan sekiz ülke arasında Türkiye’nin de olduğu açıklandı. İran ambargoları çerçevesinde 6 aylığına Türkiye’ye yüzde 25 ambargo muafiyeti uyguladığı ve bu sürenin sonunda ABD yönetiminin tekrar değerlendirme yaparak karar vereceği ifade edildi. Suriye’de gerçekleştirilen sınır ötesi faaliyetlerde Türkiye ile iş-birliği gerçekleştirilmesi noktasında önemli adımlar atıldı. Bu doğrultuda, Başkan Trump’ın dış politikadaki yetki kapsamı düşünüldüğünde, ABD ara seçimlerinin Türkiye üzerinde önemli bir etki yaratması beklenmemektedir.

Amerikan Merkez Bankası FED, gösterge faiz oranını % 2 – 2,25 aralığında sabit tuttu. Federal Açık Piyasa Komitesi’nin (FOMC) tarafından yapılan açıklamada, ABD ekonomisinin güçlü büyümeyi ve iş gücü piyasasının sıkışmayı sürdürdüğünü belirtildi. Ayrıca enflasyon beklentilerinin % 2 dolaylarında seyrettiği ve buna bağlı olarak FED’in kademeli faiz artırımını sürdüreceği ifade edildi. FED’in kademeli faiz artışına devam etme beklentisi küresel risk iştahını azaltmaktadır.

ABD Çalışma Bakanlığı tarafından açıklanan verilere göre, ilk kez işsizlik maaşı başvurusunda bulunanların sayısı, geçen hafta 214 bine gerilemesine karşın beklentinin hafif üstünde kaldı. İşsizlik başvuruları, 27 Ekim haftasında 8 bin kişilik azalışla 1 milyon 623 bine gerileyerek 1973 yılının temmuz ayından bu yana en düşük seviyesini kaydetti.

Kanada Merkez Bankası 1.50 seviyesinde bulunan gecelik faiz oranını 25 baz puan artırarak 1.75 yaptı. Bu artırım kararı bankanın, 2017’de faiz artırmaya başlamasından bu yana beşinci, bu yıl içindeki üçüncü faiz artışı oldu. Faiz artırım kararı sonrası yapılan açıklamada, enflasyon hedefine ulaşabilmek için politika faiz oranının nötr seviyeye gelmesi gerektiğini belirtildi.

Kanada

Kanada ve ABD Arasında Serbest Ticaret Anlaşması Görüldü

1 Ekim'de, bir yıldan uzun süren müzakerelerden sonra, Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri, serbest ticaret ilişkilerini sürdürme konusunda anlaştilar. Kanada'nın ABD ile yaptığı anlaşma, ABD ile Meksika arasında bir ay önce yapılan anlaşmaya eklendi ve birlikte Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması'nın (NAFTA) yerini yeni kurulan ABD-Meksika-Kanada (USMCA) olarak değiştirdiler. Yeni isme rağmen, orijinal anlaşmanın çerçevesi büyük oranda değişmeden kaldı. Her iki tarafın bir takım tavizleri kabul etmek zorunda kalmasına rağmen, Kanada'nın ekonomik beklentileri, mevcut sınır ötesi tedarik zincirlerinde yenilenen güven nedeniyle ABD ile olan ticari ilişkilerinde yeni bir kesinlikten faydalanmaya başladı. En önemli nokta, müzakerecilerin otomotiv sektörünü olumsuz bir senaryodan kurtarması olarak görülüyor. Ayrıca, Kanada ve Meksika, mevcut üretim seviyeleri kabul edilen kotaların yetersiz kalması nedeniyle ABD'nin ulusal güvenlikle ilgili oto tarifelerine muafiyet kazandırdı. Anlaşmaya göre Kanadalı süt ürünleri piyasasının bir parçası Amerikan üreticilerine açılacak. Ancak, ABD'nin tedarik yönetimi konusundaki sert çizgisi göz önüne alındığında, bu imtiyazlar analistler tarafından nispeten küçük olarak görülmüştür. Bu arada, Kanada ve Meksika için bir dezavantaj olarak, bu yılın başlarında ABD tarafından uygulanan mevcut çelik ve alüminyum tarifeleri yeni anlaşma ile onaylanmadı.

Yeni internet dönemi kuralları dahil olmak üzere, orijinal anlaşmada gerekli bazı güncellemeler de eklendi. Bununla birlikte, USMCA'nın dış sektörde asılı belirsizliklerin çoğunu gidermesi beklense de, bazı belirsizlikler devam ediyor. Bunlar arasında 16 yıllık bir madde de yer alıyor. Oysa NAFTA böyle bir hüküm içermiyordu. Çin'de üyelerin "piyasa dışı ekonomiler" ile serbest ticaret anlaşmaları izlemelerini yasaklayan muğlak hükümler.

Kaynak: <https://www.focuseconomics.com/countries/canada/news/politics/investors-relieved-as-usmca-preserves-north-american-free-trade>

Kanada Ekim Ayı İşsizlik Verileri Yayınlandı

Kanada'da Ekim ayında istihdamda gözlenen değişiklik az oldu. İşsizlik oranı, iş için daha az kişi arandığından 0,1 puan azalarak% 5,8'e düştü. Kasım 2017'den bu yana işsizlik oranı% 5,8'den% 6.0'a çıkmıştı

Son 12 aylık dönemde, ekim ayına kadar, istihdam edilenlerin sayısı, tam zamanlı işlerde elde edilen kazancın büyüklüğü ile birlikte (+173,000), 206,000 kişi veya% 1,1 arttı. Aynı dönemde toplam çalışma saatleri % 0,7 arttı.

İstihdam artışı en belirgin olarak Saskatchewan'da gözlemlendi. İş, inşaat ve diğer destek hizmetlerinde, toptan ve perakende ticaret, sağlık ve sosyal yardım daha fazla

insan istihdam edildi. Aksine, “diğer hizmetlerde” daha az işçi vardı; finans, sigorta, emlak, kiralama ve leasing ve doğal kaynaklar. Ekim ayında, daha az kamu sektörü çalışanı varken, özel sektör çalışanlarının ve serbest meslek sahiplerinin sayısında çok az değişiklik oldu.

Quebec'teki istihdam, hem aylık hem de yıllık bazda değişmedi. Ekim ayında işsizlik oranı % 5.2 idi, bir önceki aya göre çok az değişiklik oldu. British Columbia'da, istihdam, bir ay öncesinden kayda değer bir artış sonrasında Ekim ayında sabit kaldı. Ekim ayında yüzde 4,1 oranında, işsizlik oranı iller arasında en düşük düzeydeydi. Yıllık bazda, ilde istihdam 48.000 artmıştır (+% 2,0). Alberta'da, istihdam sabit tutuldu ve işsizlik oranı 0,3 puan artarak % 7,3 oldu. Uzun vadeli eğilimlere bakıldığında, il genelinde toplam istihdam 2016 yazından beri artmaktadır.

Kaynak:

<https://www150.statcan.gc.ca/n1/dailyquotidien/181102/dq181102aeng.htm?HPA=1>

Kanada Ekonomisi Canlandı

Son dönemde gelen işsizlik oranı, yüksek tüketici harcamaları ve yükselen faiz oranları karşısında ülkede yatırımlar hız kazanmaya başladı. Kanada'nın en büyük ticaret ortağı ABD ile ticaret savaşının önlenmesi sayesinde büyüyen ABD ekonomisi, Kanada büyümesini de hızlandırıyor. Çoğu analist, enflasyonun yükselmeye başlamadan önce yüzde 2'lik büyümenin Kanada ekonomisinin mutlak hız sınırı olduğunu düşünüyor. Ama talep bundan daha hızlı büyüyor. Geçtiğimiz yıl büyüme aslında tam bir yüzde puandan fazla arttı ve önümüzdeki birkaç yıl içinde yüzde 2'nin üzerinde kalması bekleniyor.

Henüz çok fazla ısınma olduğuna dair çok az kanıt olsa da, kapasite kısıtlamalarına karşı çalışan şirketlerle birlikte uyarı işaretleri ortaya çıkmaya başladı.

Kaynak: <https://business.financialpost.com/news/economy/companies-optimistic-even-before-new-continental-trade-pact-bank-of-canada>

ABD

General Motors ve Honda İnsansız Araç İşbirliği

Honda firması General Motors'un insansız araçlar üzerine çalışan firması Cruise Automation'a, gelecek 12 yıllık dönemde 2,75 milyar ABD Doları değerinde yatırım yapacağını açıkladı. Birkaç ay önce Japon firması Softbank tarafından 2,25 milyar ABD Doları yatırım yapılan ve 4 yıl önce kurulan firmanın son değeri 14,6 milyar ABD Dolarına çıkarken firmadan yapılan açıklamaya göre Honda, GM ve Cruise'ın üreteceği insansız araç modelinin gelecek yıl yollarda olması hedefleniyor. General Motors tarafından yapılan açıklamada üretimin global pazar için olacağını bilgisi veriliyor. Cruise AV modeli San Fransisco ve Phoenix'te mevcut durumda bir mühendis gözetiminde kalabalık sokaklarda test edilirken 4. nesil olacak yeni modelin birçok ABD şehrinde belirlenen güzergâhlarda sürülmesi bekleniyor.

Kaynak: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-10-03/gm-s-cruise-draws-2-75-billion-from-honda-in-self-driving-pact>

ABD'de İşsizlik Son 49 Yılın En Düşük Seviyesinde

Automatic Data Processing(ADP) İşsizlik Raporu'nun işaret ettiği 227.000 pozisyon artışı tahmin edilenden yüksek bir rakam oldu. İşsizlik oranı beklentilere paralel olarak %3,7 seviyesinde değişmedi.

Açıklanan son resmi verilere göre, tarım dışı maaş bordroları (NFP) Ekim ayında 250.000 artış yaşadı.

Ekim ayında ortalama saatlik kazanç beklentilerle aynı yönde gelişti ve bir önceki aya göre %0,2 yükseldi, eylül ayında ise bu oran %0,3 olarak gerçekleşmişti. Yıllık bazda, ücret enflasyonu beklentilere paralel olarak Ekim ayında %3,1 büyüdü. Ortalama saatlik kazanç ise bir önceki ay %2,8 yükselmişti.

Ücretlerdeki artış, işgücü piyasasında azalan durgunluğun ve enflasyon üzerindeki artış baskısının bir kanıtı olarak, Fed tarafından yakinen izlenmektedir. Ekonomistler genel olarak, artan enflasyonla tutarlı olması için en az %3 artışın görüyor. Ortalama haftalık saat, beklentilerle aynı yönde olarak geçen ay 34,5 olarak gerçekleşti.

Ayrıca, özel sektör Ekim ayında toplam 246.000 ile beklenenden daha çok yeni iş sözleşmesi oluşturdu. Analistlerin öngörüsü, özel sektöre 138.000 yeni iş eklendiği yönündeydi.

Daha önce kamu pozisyonlarında 3.000 kayıp yaşanmasına kıyasla, hükümet maaş bordroları geçen ay 4.000 artış yaşadı.

Salt ekonomik nedenlerden dolayı yarı zamanlı çalışan işçileri de içeren U-6 işsizlik oranı, Ekim ayında %7,5'ten %7,4'e geriledi.

Kaynak: https://www.washingtonpost.com/business/2018/10/05/unemployment-rate-falls-percent-lowest-since/?utm_term=.b155a800ef87

Yeni NAFTA ABD Piyasalarını Rahatlattı

Amerikan piyasaları Ekim ayına yükselişe başladı. Başta Dow Jones endeksi olmak üzere, Amerikalı ve Kanadalı yetkililerin Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması NAFTA'nın yeni hali konusunda görüşbirliğine varılması sayesinde piyasalar rahatlamış görünüyor. Bu anlaşma sayesinde Amerika, Kanada ve Meksika arasında yaklaşık 1 trilyon 200 milyar dolar mal, gümrük vergisi uygulanmadan satılacak.

Başkan Trump seçim döneminden bu yana NAFTA'yı kaldırmak istediğini bir çok kez dile getirdi, 1994'ten beri yürürlükte olan anlaşmanın Amerikalı üreticilere yararlı olmadığını savundu.

Kaynak:<https://www.nytimes.com/2018/10/01/us/politics/nafta-deal-trump-canada-mexico.html>

Elon Musk İle Anlaşmaya Varıldı

Amerikan Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu, piyasalara yanlış bilgi verdiği için şirketin CEO'su Elon Musk'u dava etti. Ekim ayında taraflar anlaşma yoluna gitti. Musk şirketin CEO'su olarak kalacak; fakat yönetim kurulu başkanlığından ayrılacak ve 20 milyon dolar ceza ödeyecek. Bu haberler üzerine şirketin hisseleri Cuma günü %16'lık düşüşün üzerine yükseldi ve 2018 başındaki 300 dolar seviyesine çıktı. Elektrikli araç üreticisi şirketin değerinin 52 milyar dolar olduğu tahmin ediliyor.

Kaynak:<https://edition.cnn.com/2018/10/04/business/elon-musk-sec-settlement/index.html>

General Electric'te CEO Değişimi

General Electric, CEO'sunu değiştirdiğini açıkladı. H. Lawrence Culp Jr. görev başına getirildi. Sene başından bu yana oldukça zor günler geçiren ve hisselerinin değeri %25 oranında düşen şirketin hisseleri bu sabah açılışta %15,3 yükseldi. Bu durum da yatırımcıların yeni CEO'ya güvendiklerini gösteriyor.

Kaynak: <https://www.cnbc.com/2018/10/01/ge-removes-flannery-as-ceo-takes-23-billion-non-cash-charge-for-power-business-problems-and-withdraws-guidance.html>

Petrol Fiyatları Yükselişe Geçti

Ekim ayı itibariyle petrol fiyatlarında yükseliş gözlemlendi. Başkan Trump'ın Suudi Arabistan Kralı Salman'la beraber İran'a önümüzdeki ay uygulanması planlanan yaptırımları açıklamasının ardından fiyatı yükselen petrolün varili, 73,4 Dolardan satılıyor. Suudi Arabistan İran'a yapılacak yaptırımlar yüzünden daha çok petrol üretmeyeceğini açıkladı. Uzmanlar petrolün varilinin yılsonuna kadar 100 Dolara çıkacağını tahmin ediyor.

Kaynak: Amerikanın Sesi

Amerika'nın En Köklü Perakendecisi İflasını Açıkladı

ABD piyasaları aya Sears'tan gelen kötü haberle başladı. Amerika'nın en eski ve köklü perakende şirketi Sears, 132 yıldan sonra bu sabah iflas ettiğini açıkladı. Şirket son birkaç yıldır iflas etmemek için çaba harcıyordu ancak "Amazon'la mücadelesini kaybettiğini" açıkladı ve bu sabah ödemesi gereken 134 milyon Dolar borcu ödeyemeyeceği gerekçesiyle iflasını açıkladı. Şirket yetkilileri bazı dükkanlarını açık tutacaklarını ve KMART gibi online olarak hala iş yapan şubelerinin çalışmaya devam edeceğini belirttiler. Ancak holding şirketin borçlarını üstlenecek bir yatırımcı aramaya da devam ediyor. Şirket yıl sonuna kadar en az 142 dükkânını kapatacak. Şirketin hisseleri sene başından bu yana %89 oranında değer kaybetmiş durumda.

Kaynak: <https://edition.cnn.com/2018/10/15/business/sears-bankruptcy/index.html>

ABD'nin En Çok Petrol İhraç Ettiği Ülke Çin Oldu

ABD, yılın ilk 6 ayında ham petrol ihracatının %21'ini Çin'e yaptı. ABD Enerji Enformasyon İdaresinden yapılan açıklamada, yılın Ocak-Haziran döneminde ABD'nin en çok ham petrol sattığı ülkelerin başında Çin'in geldiği belirtildi.

Bu dönemde ABD'nin toplam ham petrol ihracatının günlük ortalama 1,8 milyon varil olduğu, bu miktarın günlük ortalama 376 bin varilinin Çin'e gittiği ifade edildi. Ülkenin söz konusu dönemdeki ham petrol ihracatında ikinci sırada Kanada'nın yer aldığı, ilk 6 ayda bu ülkeye günlük ortalama 334 bin varil ham petrol satıldığı kaydedildi.

Kaynak: Dünya Gazetesi

Duyurular

Türkiye-Kanada İş Konseyi 15. Ortak Yıllık Konferansı, 13 Aralık 2018, Toronto, Kanada

Her yıl düzenlenen DEİK/Türkiye-Kanada İş Konseyi (TCBC) ve Kanada-Türkiye İş Konseyi (CTBC) Ortak Yıllık Konferansı'nın 15.'si, 13 Aralık 2018 tarihinde Toronto World Trade Center, Kanada'da gerçekleştirilecektir.

Söz konusu Konferansa katılım sağlamak isteyen üyelerimizin kayıt formunu doldurmaları beklenmektedir: [Katılım Formu](#)

37. ATC-TAİK Ortak Yıllık Konferansı, 14-16 Nisan 2019, Washington DC, ABD

DEİK/Türkiye-ABD İş Konseyi (TAİK) ve American Turkish Council (ATC) tarafından düzenlenen 37. ATC-TAİK Ortak Yıllık Konferansı, 14-16 Nisan 2019 tarihlerine ertelenmiş olup, Trump International Hotel, Washington D.C.'de gerçekleştirilecektir.

Detaylı bilgi için www.atctaikconference.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

DEİK/TÜRKİYE-AMERİKA İŞ KONSEYLERİ

İş Konseyi Koordinatörü

Murat Can MENTEŞ

mmentes@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatörü

Melike HOCAOĞLU

mhocaoglu@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı

Selin ERGENE

sergene@deik.org.tr